

dulhat, hogy a zenésznek azt mondják, játszd el nekem ezt egyedül. Ha akkor valami nem sikerül, nyilván felhívják a figyelmét arra, hogy ezen javítania kell. Nem érthető, hogy mi indokolja a meghallgatást, amikor folyamatosan abból áll az élete, hogy játszik. Akárcsak egy futballista, akinek nyilvánosak az edzései, mérkőzései, s ezekből meg lehet állapítani, hogy hogyan teljesít. Érdekes lenne, ha a futballistát foglalkoztató klub összeállítana egy külön bizottságot, amely megállapítja, hogy a sportoló mennyit tud dekázni és mennyi idő alatt. Mi ennek az értelme? A szólam is pontosan tudja, ki mit játszik.

! *Az pedig már egy másik helyzet, amikor valaki kiemelt díjazásért meg akarja mutatni, hogy jobban játszik, mint a többiek...*

– Igen, hiszen ha a munkáltató az egész meghallgatást olyan optikába helyezi, hogy ösztönözni akarja a muzsikusat arra, hogy többet gyakoroljanak, s ez nem a meghallgatás, mint fenyegető eszköz kilátásba helyezésével, hanem többletjuttatással akarja elérni, az pedagógiailag is helyes eljárás. Akad azonban azért itt egy furcsa feltételezés. A meghallgatás mögött általában művészi okok húzódnak meg, s ha erről a művészeti vezető beszél, akkor van létjogosultsága a meghallgatásnak. Különösen akkor, ha a zenekar is tudja, akadnak gyenge pontjai, amelyek ellen tenni kell. Nagyon figyelemreméltó egyébként ezügyben a nemzetközi gyakorlat. A világszervezetben, a FIM-ben amikor erről a problémáról évekkal ezelőtt elkezdtem beszélni,

először nem is értették, hogy miről van szó. Az ugyanis, hogy egy zenekar minél jobb legyen, nem a foglalkoztató, hanem az együttes érdeke. S fel sem merül, hogy ezt erővel kelljen elérni. Itt ugyanis olyan feltételezésből indul ki a meghallgatás – ha nem fogalmazza meg pontosan, mi a problémája –, hogy ezek a zenészek lusták. A muzsikusok hát nem véletlenül bizalmatlanok, hiszen kérdés, hogy mindez hová vezet. S az a feltételezés is sértő, hogy valaki készakarattal lerontja a saját együttese teljesítményét. Szomorú, ha ezt a munkáltató sem érti....

! *Külföldön nincs meghallgatás?*

– Ez a formája általában ismeretlen. Olyan modell létezik egyébként, ha valakivel valami probléma akad, akkor a közösség érdeke, hogy ez a gond megoldódjon. Nem az a cél, hogy valakit eltávolítsanak, hanem az, hogy segítsenek neki. Nagyon humánus gondolat, ami nem ütközik a szakmával. Sajnos, mindenki tudja, hogy az évek elteltével az ember „kopik”. Nem várható el, ha valaki, aki harminc éve muzsikál a tuttiban, s elsajátította a zenekari hangzás minden fortélyát, versenyezzen az akadémiáról kijött, fiatal, virtuóz technikájú zenésszel. Ezek az összevetések sehová nem vezetnek. A szimfonikus zenekar tipikusan olyan együttes, ahol a generációk jól megférnek egymással. Van egészséges mozgás, de értékelni kell azokat is, akik idősebbek. Külföldön ez a gondolkodásmód megvan. Azon törik a fejüket, hogy hogyan segítsenek. Nem próbajátékkal, meghallgatással, hanem beszélgetéssel. Ha kiderül, hogy a

gyengeség oka a rossz játék, akkor a muzsikust rá kell venniük, hogy javítson a teljesítményén. Ilyenkor kap erre néhány hónapot, vagy akár fél évet, és fizetett szabadságot is. S ha végképp nem megy a dolog, akkor jut el oda, hogy meghallgatják egyénileg. Ez a nemzetközi, és a számunkra is irányadó gyakorlat. Természetesen ez olyan együttesekre nem vonatkozik, amelyek csak produkciókra állnak össze. Itthon azonban a zenekarok döntő többsége hagyományos módon működik, szerveződik. S arról sem szabad elfelejtkezni, hogy a magyar együttesek folyamatosan bizonytalan helyzetben kénytelenek dolgozni. A zenekari finanszírozás kiszámíthatatlan, s az együtteseknél az utóbbi időben több helyen létszámcsökkenések történtek. Érthető hát, hogy ebben a helyzetben a muzsikusok okkal tartanak a meghallgatástól. Ezt a procedúrát két módon tartom korrektnek: ahogy a Pannon Filharmonikusoknál van szabályozva, vagy ahogy az Operaháznál, ahol a kollektív szerződésben rögzítették. Ez utóbbi az európai modell. Meghallgatás ugyanis csak akkor van, ha valakivel már végképp probléma adódik. Ilyenkor egyéni meghallgatást tartanak. Ezeket a szabályokat nem akárcsak hozták létre, és tartják megfelelőnek. Mindez nem a Magyar Rádió vezetőinek, hanem inkább annak a ténynek szóló kritika, hogy ez az egész konfliktus olyan helyzetben alakult ki, amikor a főzeneigazgató nem akar ilyen meghallgatást. Nincs első karmester, tehát mindezt a szakmai vezető nem tartja szükségesnek, viszont a munkáltató igen...

R. Zs.

„Állami fenntartásúvá kellene tenni a Rádió Zenei Együtteseit”

Gulyás Dénes ősszel törvényjavaslatot terjeszt a Parlament elé

Az országgyűlési képviselőkől álló SzenáTorok kórusa júniusban levelet intézett a Magyar Rádió vezetőihez, az intézmény zenei együtteseinek az érdekében. A levél aláírói között volt Gulyás Dénes országgyűlési képviselő is.

A Liszt-díjas, Erdemes és Kiváló művész évtizedek óta muzsikál együtt a Rádió Zenei együtteseivel, s olyan értéknek tartja a társulatokat, amelyeket mindenképpen meg kell őrizni. Úgy vélekedik, sokkal jobb lenne, ha állami fenntartásúvá tennék a kórusokat és a zenekart, s ezért az őszi parlamenti ülészen törvényjavaslatot terjeszt be. Az énekes minderről még nyáron számolt be a Zenekar újságnak.

– A Magyar Rádió Zenei együttese idén is 900 millió forintot támogatást kaptak az országgyűléstől – meséli Gulyás Dénes – s ahogy ezen a június végi beszélgetésen megtudtuk Such György elnöktől, ezt az összeget a Rádió még 300-400 millióval kiegészíti. S miután a Rádió is az államtól kapja a pénzt, a legegyszerűbb azt tartanám, ha ezt a 1 milliárd 300 millió forintot az állam még kiegészítené 200 vagy 400

Ismét a Rádió zenei Együtteseiről a Parlamentben

Karsai Péter országgyűlési képviselő (MDF) napirend előtti felszólalása

„Amit szabad Jupiternek, nem szabad a kis ökörnek”
Napirend előtti felszólalás – 2008. szeptember 23.

A Figyelőnet internetes portálon 2008. szeptember 1-jén jelent meg a következő hír:

„Félbeszakadt hétfőn a Magyar Rádió zenei együtteseinek számára meghirdetett évadnyitó társulati ülés, amelyre az énekkar meghívta Gulyás Dénes országgyűlési képviselőt és operaénekest. A fideszes honatya elmondta, jelenléte miatt a rádió elnöke néhány perccel a kezdés után berekesztette az értekezletet, és csak a szövegvezetőkkel folytatott megbeszélést. Gulyás Dénes beszámolt arról is, amikor Such György az énekkar tagjai mellett fölfedezte, fölkerlte, hogy távozzon. Gulyás Dénes a képviselői igazolványa adta felhatalmazásra hivatkozott, az elnök viszont elmondása szerint erre úgy reagált, hogy ez a rádióban nem érvényes, minthogy az egy részvénytársaság.

Borbély-Urquhart Julianna az MR kommunikáció igazgatója közleményében Gulyás Dénesnek arra az állítására is kitér, mely szerint a Magyar Rádió közszolgáltató intézmény volna, amelyben egy országgyűlési képviselő jogosult volna jelen lenni. „A Magyar Rádió álláspontja szerint egy országgyűlési képviselő az igazolványának felmutatásával az MR területére nem léphet be és különösen nem jogosult részt venni – meghívás nélkül – egy részvénytársaság belső megbeszélésén. Ez súlyosan sérti az MR működését és érdekeit.”

Tehát, hogy jól értsem! Abban a pillanatban, amikor a rádióknak szánt milliárdokról szavazunk a Parlamentben, akkor az közintézmény természetesen, hiszen az adóforintokból működik. A gomb lenyomása utáni pillanatban hipp-hopp rt-re változik, és coki a képviselőknek. Mert az már súlyosan sértheti az rt. érdekeit, különösen, ha a képviselő urak érdeklődnek az adóforintok elköltése felől is. Na, így már logikus! Ezek után azon a félfeudális rendelkezésen sem lepődöm meg, amely szintén az rt. érdekeire hivatkozva megtiltja művészeinek, hogy bárhol, bármikor, bárkinek munkát vállaljanak. Így pl. nem írhat büntetlenül zenei szaklapba se egyetlen művész, még hétvégén, szabad idejében sem. De ha az rt. érdeke úgy kívánja – drákói szigor ide, drákói szigor oda – mégis az Operaház nagybögöse – hahniban – jelenleg az zenekar művészeti vezetője. Logikus ez is, „amit szabad Jupiternek, nem szabad a kis ökörnek”.

Gulyás Dénes azt is elmondta, hogy a társasági értekezleten ugyanarra keresett választ, mint amire júliusban Karsai Péter országgyűlési képviselővel együtt már érdeklődött: arra, hogy a sok évtizednyi szellemi értéket fölhalmozó társulat milyen művészi koncepció alapján és milyen anyagi kondíciók mellett dolgozhat, továbbá hol vannak a szimfonikus zenekarra és az énekkarra fordítható pénzek. Azt már most én teszem hozzá, hogy ezen a júliusi megbeszélésen jelen volt Béli Gabriella Szdsz-es országgyűlési képviselő, Iványi Tamás volt országgyűlési képviselő, a Szená-Torok karnagya, Jánosi György, a kulturális bizottság elnöke, valamint a rádió vezetőin kívül Rangos Katalin, a Rádió Közalapítvány Kuratóriumának elnöke is. Megjegyzem, akkor a tanácskozás végén azzal a reménnyel álltunk föl az asztaltól, hogy mindenki egyetértett abban, hogy a rádió zenei együtteseinek biztosítani kell a megfelelő létszámot, a nyugalmat, és minden olyan körülményt, amely a méltán világhíres együttesek zavartalan működését tovább biztosítja. Ezért is megdöbbentő számomra a rádió vezetésének pálfordulása és Gulyás Dénes képviselőtársam méltatlan helyzetbe hozása. Így most joggal vetődik fel a kérdés, vajon a megbeszélésen mutatott egyetértés miért csak szeptember 1-ig tartott? De azt sem hallgathatom el, hogy azok a kurátorok, akik a Parlament bizalmából a rádió közalapítványában felelősséget vállaltak, hogyan hagyhatták szó nélkül a rádió elnökének az ügyszög méltatlan eljárását. Miért csak akkor veszik fel kurátor barátaink a telefon, amikor támogatásunkat kérik megválasztásukhoz és ilyenkor miért fülelnek, „mint vadmalac a zsenge búzában”?

Ezek után nem látok más megoldás, – hogy meentsük az értékeinket az avatatlan és dilettáns kezektől és mohóságtól –, minthogy a rádió művészeti együtteseit a rádió költségvetésében különválasszuk és azt a 1,5 milliárd forintot, amely a zavartalan működésükhöz szükségeltetik, a rádió költségvetésében elkülönítsük. Épp ezért felkérem a tárca képviselőjét, hogy a benyújtandó költségvetési törvényjavaslatban a művészeti együttesek támogatását a 900 millió forintról emelje meg 1,5 milliárdra. Ezzel egyidejűleg felkérem a kuratórium tagjait is, hogy érezzék át felelősségüket ebben az ügyben és segítsék azt a folyamatot, amelyben a rádió együtteseinek biztos és kiszámítható finanszírozás mellett magas szintű művészeti teljesítményüket folytathatják. Ez ügyben kérem a parlamenti pártokat – pártállástól függetlenül –, hogy befolyásukat latba vetve álljanak kezdeményezésünk mellé. Meg aztán az se fordulhasson elő a jövőben, hogy egy szakavatott, valódi művészeti teljesítményt nyújtó képviselőtársunkat ilyen inzultus érhesse!

millióval, s egyenesen a Zenei Együtteseknek adná, címzett támogatásként. S persze, társíthatnak emellé olyan kötelezettségeket, amelyeket az együtteseknek teljesíteniük kell. Úgy vélem, számukra is átjárhatóbb út lenne, ha önálló szervként működne. Átláthatóbbá válna a költségvetésük, s biztosak lehetnénk abban, hogy a magyar kultúra felbecsülhetetlen értékei nem fognak elveszni. Ezért törvényjavaslatot fogok ősszel a parlament elé terjeszteni.

I *Úgy ballottam, Such György rádióelnökkel a képviselőházban folytatott megbeszélésen Ön olvasta fel azt a levelet, amely a külföldi együttesek próbajáték miatti felháborodásáról szökött...*

– Így igaz. A próbajátékot művészként egyébként én magam sem tartom helyesnek. Énekeltem kórusban, emellett pedig tudom, nagyon sok olyan muzsikuss van, aki éppen azért választja a zenekari munkát, mert együttesben kiválóan játszik, szólistaként azonban nem boldogulna jól, mert ha egyedül van a pódiumon, valami miatt begörcsöl. Ezért is tartom rossznak a próbajáték gyakorlatát, hiszen egy ilyen megmérettetés nem ad helytálló képet valakinek a tudásáról. S úgy vélem, nem lehet embereket megalázó helyzetbe hozni. Most kezdje el valaki bizonygatni, hogy a helyén ül már évtizedek óta? Ezt ugyanis koncertről-koncertre igazolja...

I *Örömteli, hogy ebben az ügyben a Szená-Torok egységesen léptek fel, hiszen Béli Gabriellával, Karsai Péterrel, Iványi Tamással együtt írták alá ezt a levelet.*

A Szenátorok sajtótájékoztatóján Gulyás Dénes, Karsai Péter és Iványi Tamás

– Mindannyian megengedhetetlennek tartjuk, hogy a világhírű, elképesztő múlttal és hagyománnyal rendelkező együttesek léte veszélybe kerüljön, hiszen ezzel a magyar kulturális értékek sérülnek. Személy szerint én magam úgy döntöttem, a magyar kultúra minden részéért küzdeni fogok. Az összes rendelkezésemre álló eszközzel harcolok azért, nehogy a kultúra bármelyik területét elpusztítsák. Különösen azért, mert ebben az időszakban, amikor annyit beszélnek arról, hogy túl sok a zenekar, s a hazai piac nem tud ennyit eltartani, akkor mindez könnyen egy-egy társulat megszűnéséhez vezethet... Az együttesek pedig azért is lényegesek a számomra, hiszen már több mint harminc esztendeje muzsikálok velük. Harminckét esztendővel ezelőtt nyertem meg a Rádió dalversenyét, azóta számos felvételt készítettünk, koncertet adtunk együtt.

■ *Milyennek találta a rádióelnökkel folytatott, nyári megbeszélést?*

– Such György biztosított bennünket arról, hogy a racionalizálás jegyében nem lesz további létszámcsökkentés az együtteseknél. Erre kétszer is rákérdeztem. Bízom abban, hogy szavatartó ember. Persze, nem tudom, mindez mennyire nyugtatja meg az itt dolgozó embereket. Igazság szerint persze akkor lennék teljesen elégedett, ha az eredeti állapotot állítanák vissza... S azok a művészek mind-mind visszakerülnének az együttesekhez, akik az utóbbi években let-

ben, azt válaszolta, majd hívnak kíséretet, amatőröket... Nagyon elszomorító ez a gondolat. Akárcsak a szlogenjük, ami a magyar nyelv megcsúfolása... S nem szeretném, hogy ennek a „nagyon zene” stílusnak a zenei együttesek legyenek a kárvallottjai.

■ *Gond az is, hogy egy ideje már nincs főzeneigazgató...*

– Komoly problémának tartom, hogy gazdátlaná váltak az együttesek, valóban szükség lenne egy olyan főzeneigazgatóra, aki állandóan jelen van, és kézben tartja az együttesek körüli ügyeket. Harminchét esztendeje vagyok ezen a pályán, s azt kell mondjam, minden színháznak, zenei együttesnek az adja meg a rangját, hogy milyen művész áll az élén. A koncepció ugyanis nagyon lényeges. Szükség lenne egy olyan emberre, aki a Rádió Zenei Együtteseit megtudja menteni.

■ *Ön többször, több fórumon képviselte már az együttesek ügyét...*

– Tavaly decemberben bizottsági ülésen, emellett Hiller István miniszter meghallgatásán is szót ejtettem minderről. De azon kívül, hogy a költségvetés tárgyalásakor be fogom nyújtani ezt a javaslatot, sajnos mást nem nagyon tehetek... Több Nobel-díjas vallja azt, hogy a jövő az oktatásban, a kultúrában rejlik, az erre a területre fektetett pénznek nagyon komoly hozadéka van... Jó lenne, ha mindezt a döntéshozók is átlátnák végre...
R. Zs.

tek eltávolítva. Hiszen szükség van korrepetitorokra, énektanárookra. Talán mindez működhetne akkor, ha saját költségvetéssel rendelkeznenek. A Rádió managementje a magáénak tekinti a zenei együtteseket. Ha azonban én egy multicég vagyok, és megvásárolok egy kórházat, akkor nem szólok bele abba, hogy az orvosok hogyan vezetik az osztályokat... Elgondolkodtat, hogy egy korábbi megbeszélésen a Rádió vezetése arra a kérdésre, hogy mi lesz akkor, ha már nem lesz elég muzsikus az együttesek-

A szellemi értékek védelmében

Gulyás Dénes ősszel is igyekezett figyelemmel kísérni, hogy mi történik a Rádió Zenei Együtteseivel, ezért elment a társulat évadnyitó ülésére 2008. szeptember 1-jén. Az összejövetelre a Rádióénekkar tagjai hívták meg. A kezdés után azonban néhány perccel Such György elnök felfedezte a fideszes országgyűlési képviselőt a jelenlévők között, és távozásra kérte fel. Gulyás Dénes azonban arra hivatkozott, hogy közszolgáltató intézményről van szó, így tehát jogosult arra, hogy ott tartózkodjon. Felajánlotta azt is, ha el akarják távolítani, hívjanak rendőrt, és vele vezettessék ki. Ezután Such György és Cseh Gabriella ügyvezető igazgató berekesztette a társulati értekezletet, és csak a szólamvezetőkkel folytatott megbeszélést.

Gulyás Dénes azt nyilatkozta, azért ment el az évadnyitó ülésre, mert a kórus meghívta, és mert szeretne választ kapni arra, hogy a sok évtizednyi szellemi értéket felhalmozó társulat milyen művészi koncepció alapján és milyen anyagi kondíciók mellett dolgozhat. Azt ugyanis lehetetlennek tartja, hogy a jelenlegi, tisztázatlan körülmények folytán mindez tönkremenjen, és ne készüljenek magas minőségű, archiválható felvételek, továbbá ne szülessenek kortárs zenei bemutatók.

(MTI alapján)